

Výbor regionů a rozšíření EU

06.dubna 2004 Oldřich Vlasák

Co se týče našich českých aktivit, tak se již v roce 1996 z iniciativy SMO ČR (Svazu měst a obcí ČR) snažil CEMR (Evropská rada municipalit a regionů) o to, aby se i představitelé z kandidátských zemí mohli účastnit alespoň jako pozorovatelé jednání tohoto výboru a zapojit se tak aspoň z povzdálí do řešení evropských otázek, které se týkají municipalit. Na základě těchto snah a tlaku navázal SMO počátkem roku 1997 s CoR kontakty, které mu následně umožnily vysílat několik zástupců z řad starostů a primátorů českých obcí a měst na plenární zasedání CoR. Nutno podotknout, že v době prvních výjezdů suplovali naši starostové a primátoři i zástupce z ještě neexistujících krajů, což bylo v období 1998 - 2000 tolerováno.

Jedním z hlavních záměrů CoR je zapojit místní a regionální samosprávu, a to i z kandidátských zemí, do procesu rozšíření EU. Proto Výbor ustanovil Společné konzultativní výbory (Joint Consultative Committees) s místními a regionálními samosprávami kandidátských zemí. Na této půdě docházelo k důležité výměně informací pohledů a zájmů. Na základě této zkušenosti mohl potom Výbor regionů vyvíjet tlak na evropskou komisi, aby více kladla důraz na zapojení samosprávy kandidátských zemí do procesu rozšíření.

Po oficiální návštěvě tehdejšího prezidenta CoR, pana Jos Chaberta v ČR, v červenci roku 2000, vyústily tyto styky ve vytvoření Společného konzultativního výboru CoR a ČR (Joint Consultative Committee between the Committee of the Regions and the Czech liaison Committee for Cooperation with the Committee of the Regions). Rozhodnutím Rady přidružení EU - ČR byl tedy tento návrh následně schválen vládou na zasedání 14. listopadu 2001 a od ledna 2002 vstoupilo toto rozhodnutí Rady přidružení v platnost. Zajímavé je, že se ČR po rozpačitém začátku dokázala prosadit, dohnala velký náskok Polska v této oblasti a tento Společný konzultativní výbor založila s CoR několik měsíců po Polské republice, která byla první z kandidátských zemí, která Společný konzultativní výbor s CoR ustavila. Další zajímavostí je, že ostatní přistupující státy nedokázaly této možnosti využít. Tento společný konzultativní výbor měl za úkol pomáhat Radě přidružení v prosazování dialogu mezi regionálními a místními úřady Evropského společenství a ČR se zaměřením hlavně na:

- přípravu českých regionálních a místních orgánů na budoucí působení v EU včetně zapojení se do činnosti Výboru regionů po přistoupení ČR,
- výměnu informací k aktuálním otázkám, jako např. současný stav aktuální politiky Společenství, proces přistoupení, příprava českých regionálních a místních úřadů na tuto politiku,
- na podporu dialogu mezi regionálními a místními úřady členských zemí EU a ČR,
- na podporu výměny zkušeností a poznatků v oblasti regionální politiky, výměnu know-how týkajícího se vypracování plánů a strategií regionálního a místního rozvoje a využití strukturálních fondů,
- projednání jakékoliv závažné otázky navržené jednou ze stran, která vznikne v rámci postupného provádění evropské dohody a v rámci předvstupní strategie.

Nutno říci, že přes snahu SMO a zástupců jednotlivých krajů (následně po vzniku Asociace krajů - AKČR) nedošlo ke koordinačním poradám se zástupci jednotlivých ministerstev k výše zmíněným otázkám a dle mého názoru jsme tuto výjimečnou šanci díky nezájmu o komunikaci s místními a regionálními samosprávami ze strany státu promarnili.

Pro informaci je nutno ještě doplnit, že Společný konzultativní výbor se skládá z osmi zástupců Výboru regionů na jedné straně a osmi zástupců Společného výboru pro spolupráci s Výborem regionů na straně druhé. Prvního jednání v Praze, dne 24. ledna 2002, se zúčastnili za ČR hejtmani Tošenovský (ODS), Březina (KDU-ČSL), Línek (KDU-ČSL) a Zimmermann (ODS) a za primátory a

starosty Kasl (tehdy ještě ODS), Vlasák (ODS), Duchoň (ODS) a Wicher (ČSSD). Tématem tohoto prvního jednání byla v první řadě úloha regionálních a místních samospráv v procesu přistoupení a další možnosti rozšiřování Výboru regionů. Byl podtržen aspekt důležitosti informování občanů o tomto procesu.

Nutno poznamenat, že tento Výbor zasedal pouze dvakrát, tedy poprvé v Praze a pak následně po roce, 19.-20. ledna 2003, v Bruselu. Tématy tohoto jednání byly informace o současném stavu přijímacího procesu, informace o procesu decentralizace v ČR a komunikační strategie.

Přípravy vstupu ČR do EU vyústily nakonec po podpisu přístupových dohod v možnost oficiálně delegovat své zástupce do Výboru regionů s tím, že do 1. 5. 2004, t. j. do oficiálního termínu vstupu, budou mít tito zástupci pouze mandát pozorovatele. Nominace zástupců byla projednána jak v současné době s Asociací krajů, tak SMO a následně podléhá ještě schválení vládou. Za kraje byli nominováni: primátor hl. města Prahy MUDr. Pavel Bém (ODS) a hejtmani Ing. Březina (KDU-ČSL), Ing. Dohnal (-), Ing. Línek (KDU-ČSL), JUDr. Pavel (ODS), Ing. Tošenovský (ODS) a RNDr. Zahradník (ODS) a za SMO předseda Svazu Ing. Vlasák (ODS), RNDr. Duchoň (ODS), Mgr. Gandalovič (ODS) a starostové RNDr. Hanák (ČSSD) a H. Langšádlová (KDU-ČSL).

Z tohoto krátkého výčtu je patrné, že i samospráva se od počátku snažila vlastními cestami získat dostatek informací o fungování evropských orgánů a zapojila se v rámci možností do společné práce. Jsem přesvědčen, že zkušenosti z tohoto předvstupního období umožní samosprávám včasné, ale hlavně aktivní zapojení do spolurozhodovacího procesu v EU, včetně možnosti využívání kohezních a strukturálních fondů. Naší ambicí by mělo být daleko lépe koordinovat politiku ODS vzhledem k zahraničí a zapojit i naše starosty, primátory a hejtmany do formulování společné vize včetně jejího prosazování v různých orgánech EU. Silné politické zastoupení ODS v těchto orgánech nám k prosazení naší politiky a našich myšlenek dává velkou šanci. Využijme ji!